

4. Денисенко, М. Можливості активізації інвестування в сучасних умовах / М. Денисенко // Економіка України. – 2002. – № 1. – С. 28-32.
5. Крупка, І. М. Макроекономічний аналіз інвестування у трансформаційній економіці України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.01.01 «Економічна теорія» / І. М. Крупка; ЛНУ. – Львів, 2004. – 29 с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Михайлишин Н.П.

Бекер Наталія,
студентка групи РКзм-52

УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ

Управління виробничими запасами повинно здійснюватись в рамках відкритої системи, яка характеризується взаємозв'язками із зовнішнім середовищем і має здатність пристосуватись до змін в ньому. В даний час увага промислових менеджерів до формування системи управління виробничими запасами підприємства привернута через ряд причин.

По-перше, тому що концентрація зусиль на підвищення ефективності окремих процесів постачання, виробництва чи реалізації – це тупиковий шлях. Так ефективна діяльність однієї із цих функцій може порушити рівновагу всієї балансової системи (зменшення запасів готової продукції не завжди вигідно для виробничих відділів, оскільки може бути зменшено продаж, у зв'язку з відсутністю запасу). Керуючий транспортом несе відповідальність за транспортні результати, тому він не зацікавлений в скороченні перевезень і отримання збитків від зниження транспортних тарифів.

По-друге, система управління є важливим конкурентним засобом і основою контролю над розподілом.

По-третє, розвиток науково – технічного прогресу прискорює консолідацію системи управління в єдине ціле (система обробки замовлень за допомогою комп'ютерів, організація бази даних і систем передачі інформації).

Внаслідок неефективного управління виробничими запасами на підприємстві, виробництво недостатньо зорієнтоване на задоволення конкретного попиту, значні обсяги матеріальних ресурсів витрачають на виготовлення продукції, яка не задовольняє покупців і не забезпечує ефективного використання сировини, матеріалів, палива та енергії.

Завдання системи управління матеріальними ресурсами підприємства полягає у формуванні виробничої програми на основі врахування економічних інтересів трудових колективів, у нерозривному поєднанні із суспільними інтересами та координації діяльності з управління матеріальними ресурсами функціональних підрозділів.

Системне управління матеріальними ресурсами підприємства, розглядається у двох аспектах: управлінському і технологічному. При цьому управлінський аспект означає організацію руху матеріальних потоків, а технологічний – удосконалення транспортування, складського господарства, інформаційної системи та оптимізації витрат на функціонування кожної з цих служб.

Управлінську систему підприємства розглядають як ефективний мотивований підхід до управління матеріалопотоками з метою зниження витрат виробництва. Система управління базується на управлінській логіці з процесу реалізації планування, розміщення і контролю над фінансовими і матеріальними ресурсами. Такий підхід сприяє тісній координації управлінської системи вимог, ринку і виробничої стратегії. Якщо це вдається, то результатом будуть такі позитивні моменти:

- необхідний асортимент запасів в потрібному місці і в найкращий час;
- координація роботи зовнішнього та внутрішнього транспорту;
- гарантована своєчасна доставка у відповідності з економічними вимогами;
- раціональне розміщення складського господарства й застосування упаковки, яка відповідає вимогам транспорту і дозволяє звести до мінімуму витрати сировини;
- зменшення запасів у виробництві;
- синхронізація замовлення і транспорту.

Проте система управління матеріальними ресурсами підприємства не тільки об'єднує управління розрізненими функціями, а й підвищує ефективність діяльності підприємств – споживачів, оскільки доставка здійснюється в потрібний час, на певне місце, в не-

обхідній кількості, що дозволяє підвищувати ефективність економіки.

Система управління матеріальними ресурсами будь-якого підприємства має певну структуру, яка вказує на упорядковану сукупність взаємопов'язаних елементів зі стійкими зв'язками, що сприяють їх функціонуванню і розвитку. Організаційна структура управління матеріальними ресурсами залежить від типу виробництва, його масштабів, номенклатури матеріалів, сировини, які потрібні для виробництва, міри кооперування з постачальниками, форми збуту продукції. Практика зарубіжних фірм показує, що існує кілька різних підходів до формування структури органів управління матеріальними ресурсами. Одночасно можна виділити три різновидності структур, що широко використовують на практиці.

У першому випадку основну увагу зосереджують на тісній взаємодії між відділом постачання і виробничими підрозділами, наголос робиться на підвищення ефективності управління матеріальними потоками на етапах постачання і виробництва. З цією метою слід створити спеціалізований підрозділ, керівник якого контролює рух матеріального потоку від моменту закупівлі матеріалів до моменту передачі готової продукції на склад збуту. Структуру такого типу застосовують на підприємствах, які виробляють складну матеріаломістку продукцію.

У другому випадку – упорядкуванню руху матеріалопотоків на стадії виробництва і збуту. Всі функції управління зосереджені в спеціальних службах. Управляючі очолюють їх, забезпечують постійну ув'язку виробничих і збутових планів, оперативно вирішують конфлікти і труднощі в цій області, координують дію виробничих, збутових і транспортних ланок. Такі структури одержали широке поширення на підприємствах споживчого комплексу, а також у компаніях, які випускають великий асортимент різноманітної продукції.

У третьому випадку в межах підсистеми управління матеріальними потоками об'єднують види діяльності з управління матеріальними ресурсами і запасами на підприємстві. Цей варіант орієнтований на підвищення ефективності використання матеріально-товарних цінностей по всьому ланцюжку «постачання – виробництво – збут», який властивий для об'єднань, підприємств, що випускають складну матеріаломістку продукцію, мають розгалужені внутрішні зв'язки і характеризуються великою кількістю постачальників і складською розподільчою сіткою.

На практиці, в чистому вигляді перераховані вище структури управління матеріальними ресурсами на підприємствах не використовують. При розробці організаційної структури системи управління матеріальними ресурсами підприємства необхідно приділити увагу таким основним питанням:

- визначенню цілей і на їх основі встановлення детальної специфікації робіт, які повинна виконувати управлінська система;
- групуванню видів діяльності за функціональними областями управлінської системи;
- розподілу повноважень;
- визначенню відповідальності і звітності за виконання того чи іншого виду діяльності;
- розробці інструкцій, положень для працівників з тим, щоб кожен знав своє місце в процесі роботи управлінської системи.

Керівник управлінської системи визначає пріоритетність цілей підприємства по відношенню щодо раціонального управління матеріальними потоками, на відміну від локальних цілей окремих служб. Адміністратори, які керують управлінською системою здійснюють такі функції:

- сприяють розвитку і формуванню системи, з врахуванням впливу зовнішніх і внутрішніх факторів;
- розробляють стратегію управлінської системи;
- координують взаємопов'язані функції.

Облік є складовою частиною системи управління матеріальними ресурсами, в якому приймають участь працівники підприємства (комірники, контролери, інженери, працівники бухгалтерії, юристи), а тому від їх взаємодії та злагодженої роботи залежить ефективність інформаційних ресурсів щодо управління матеріальними ресурсами.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Романів С. Р.